

MALNOMS I TOPÒNIMS DE CALLOSA D'EN SARRIÀ EN LA MISCEL·LÀNIA FOLKLÒRICA D'ADOLF SALVÀ DE LA MARINA I MUNTANYA

Rafael ALEMANY

De la marina i muntanya (Alacant, 1988) és una miscel·lània de materials folklòrics molt heterogenis (jocs, cançons, poesia popular, conteralles, endevinalles, festes, superxeries, etc.), procedents especialment de la vila de Callosa d'En Sarrià (la Marina Baixa), que van ser reunits, ordenats i, en el seu cas, reelaborats per Adolf Salvà (1885-1941), folklorista i polígraf d'aquesta vila, que desenvolupà bona part de la seua tasca investigadora com a membre de la secció d'Etnografia i Folklore del Centre de Cultura Valenciana. L'obra va ser confegida entre el 1932 i el 1939 i guarda una estreta relació amb els tres volums de *Folklore valencià. Coses de la meua terra* (València, 1912, 1920 i 1947), de l'alteà Francesc Martínez i Martínez, refosos per Manuel Sanchis Guarner en *Coses típiques de la Marina, la meua comarca* (València, 1970).

Amb les magres credencials que m'atorguen el fet d'haver estat el responsable de l'edició de la miscel·lània esmentada i la voluntat d'aportat cinc escadussers cèntims al present Col·loqui, m'agose a endinsar-me en un terreny alié a la meua parcel·la habitual d'estudi sense altra pretensió que posar a l'abast dels estudiosos de l'onomàstica valenciana una part dels materials que ofereix la font para-literària triada. Malgrat haver efectuat un buidatge exhaustiu de tots els noms propis de la miscel·lània, ha cregut convenient, per raons d'espai i d'interés intrínsec alhora, centrar-me únicament en dos àmbits concrets: el dels malnoms i el dels topònims locals de Callosa i del seu àmbit d'influència. Prescindesc, doncs, en aquesta ocasió, d'altres parcel·les susceptibles de ser aprofitades com ara els noms i cognoms de persones o els topònims no locals que apareixen a l'obra.

Per a la presentació dels repertoris que tot seguit aporte, m'he atingut als següents criteris:

1. Dividesc els mots en dos grans blocs: un de malnoms i altre de topònims.
2. Tot i que, majoritàriament, es tracta de malnoms i topònims de Callosa d'En Sarrià, he cregut oportú d'incloure-hi també alguns altres pocs que, sense ser propis d'aquesta vila, ho són de pobles o llocs molt pròxims i, per tant, apareixen al text com a plenament integrats en l'univers referencial de l'obra. Tanmateix, en aquests casos comptats, ho indique de forma explícita.

3. Dins de cada bloc establesc diversos apartats d'acord amb un criteri dominant de coherència semàntica.

4. L'ordenació dels mots de cada apartat és l'alfabètica, sense considerar, quan és el cas, ni la preposició, ni l'article, ni la seqüència sintagmàtica complementària (tot això ho transcriu a continuació del mot i de coma).

5. Quan la forma ortogràfica del mot oferida per l'edició no coincideix amb la del manuscrit original, opte per aquesta segona, indicant tot seguit, entre parèntesis quadrats, la *lectio* del text imprès.

6. Al costat de cada entrada, i després de dos punts, indique el nombre d'ocurrències textuais d'aquesta, precisant, entre parèntesis, les pàgines de l'edició on es produeixen. Quan en una mateixa pàgina es dona més d'una ocurrència, precise, tot seguit de la paginació i de dos punts, el nombre exacte d'aquestes en cada cas.

7. En aquelles entrades en què el mot així ho permet i està de la meua mà, introduec un breu comentari orientatiu o aclaridor —espere—. Tanmateix opte per prescindir-ne quan l'obvietat o la meua ignorància així ho aconsellen.

I. MALNOMS.

1. Del món religiós.

- ARSOBISPO, el/l': 2 (p. 137). Propi de Polop de la Marina.
- PARE ETERN, el: 2 (p. 137). Propi de la Nucia.
- TOTS-SANTS, el tio: 1 (p. 228).

2. De graduacions militars.

- CAPITANS: 2 (p. 150).
- GENERALS: 2 (p. 150).

3. De títols nobiliaris.

- MARQUESOS: 2 (p. 150).

4. D'oficis.

- CABRETES, de les: 1 (p. 118), «Ximo de les cabretes». Aplicat, possiblement, per tractar-se d'un pastor o pertànyer a una família d'aquests.
- CALAFAT: 1 (p. 135). Tanmateix podria tractar-se d'un cognom, sobretot si tenim en compte la seqüència on apareix: «En Batiste Calafat». La cobla en què es constata aquesta ocurrència és pròpia de Tàrbena.
- CORREU: 1 (p. 159). Aplicat, molt possiblement, a qui fa el paper de traslladar missatges d'una banda a una altra, i no necessàriament dins l'estructura administrativa de Correus, tal i com indueix a pensar la cobla on es constata.
- FUSTEROT, el (p. 259). Relacionat amb l'ofici de fuster, però en augmentatiu per aplicar-se a un home, Vicent Gozálviz, de qui l'autor diu que era «molt gros i alt».
- SAURINA, la (p. 164). Aplicat a una «tia Clara» que o bé tenia el do d'adivinar l'existència i localització d'aqüífers, o bé estava relacionada familiarment (dona, filla...) amb algun saurí.

5. De llinatge.

- a) Mitjançant un complement nominal format per la preposició *de* més el cognom dels ascendents:
 - BADIA, de: 1 (p. 227), «el tio Pep de Badia».
- b) Mitjançant un adjectiu l'estructura profunda del qual és equivalent a un complement nominal del tipus assenyalat en l'apartat anterior:

- SEGUINA, la: 1 (p. 157), equivalent a «de Seguí».
- c) Mitjançant un complement nominal format per la preposició *de* més el nom del pare o d'algun ascendent:
 - JOAN, de: 1 (p. 219), aplicat a «Salvador Galiana Llorens, *de Joan*», on, curiosament, el malnom esdevé un element redundant atés que la persona designada es presenta ja amb el nom i els dos cognoms.
- d) Mitjançant un complement nominal unit directament al nom propi sense la preposició *de*, amb la fórmula *En* més el nom de l'ascendent:
 - FÈLIX, En: 1 (p. 146), «Josepa Maria *En Fèlix*».
 - TONI, En: 1 (p. 193), «Maria *En Toni*».
- e) Mitjançant un complement nominal format per la preposició *de* més el nom de la professió de l'ascendent:
 - DOCTOR, del: 1 (p. 187): «Fernando del Doctor».
- f) Mitjançant un complement nominal format per la preposició *de* més el malnom de l'ascendent:
 - CAMPUSSÀ, de: 2 (pp. 62 i 188), sempre que aquest mot siga la versió catalana del castellà *campusano*, equivalent a «campesi» en alguns llocs de l'Amèrica llatina (Argentina, Panamà...).
 - ESQUERRER, de l': 1 (p. 158), «Vicent de l'esquerrer».
 - RUAT, del: 1 (p. 124), «Pep del Ruat».
- 5. Del lloc de naixença o de residència habitual.
 - MASSAROFA, la: 1 (p. 165). El mateix Adolf Salvà relaciona aquest malnom amb *Almassarof*, partida del terme de Xaló on, al segle XIV, va haver un poblat de moros (vid. nota 56 de la p. 165 de *De la marina...*). Tornaré sobre aquest mot a l'apartat de toponímia.
 - MOLÍ NOU, del: 1 (p. 162), «Pepeta del Molí Nou».
 - RIU, [e]l: 1 (p. 164), «Maria'l riu», segons indica l'autor (nota 54, p. 164), «perquè visqué en la partida de terra aixina dita».
- 7. De qualitats físiques o morals:
 - BUENO, el: 1 (p. 112), «Josep Ronda Gregori, a. e] Bueno».
 - MANYA: 1 (p. 55), «el tio Quico Manyà», probablement per tractar-se d'un home força habilitós.
 - RULLA, la: 1 (p. 173), «Vicenteta *la Rulla*», sens dubte per tenir els cabells rulls.
- 8. De defectes físics o morals.
 - CEGO REBORDONIT, el: 1 (p. 163), on, al defecte físic de la manca de visió, s'afegeix el defecte moral que designa el derivat de *bord*.
 - COIXO, el: 1 (p. 160).
 - GARTXOL, el tio: 2 (p. 211). Relacionable amb *garxo*, *guerxo* o *guerx*, és a dir, que mira a la torta. En l'obra s'aplica, dins una conteralla, a un home no massa afavorit físicament, «molt pelut, amb les cames tortes, cara, boca, orelles i calles molt grans». Per altra banda hi ha constatació d'un personatge d'una rondalla castellonenca anomenat «Gartxolí» (vid. *Diccionari Català-Valencià-Balear*, d'A. M. Alcover i F. de B. Moll, Barcelona, 1979, s.v. *GARXOLÍ*; en les successives referències a aquesta obra empre l'abreviatura *DCVB*).
 - MORRUDA DEL RACÓ, la: 1 (p. 159), on l'adjectiu que assenyala el defecte ve reforçat per un complement de probable referència local o geogràfica.
 - PETIT: 1 (p. 160).

- SOCARRAT: 1 (p. 169). Al·lusiu al legendari color fosc atribuït als de Cocentaina (*DCVB*), com acredita el context de la cobla on apareix: «*Socarrat de Cocentaina*».
9. D'animals.
- CADARNERO [=CADERNERO]: 1 (p. 55), «Batiste Blanquer, alias *Caderner*». Possible forma masculina agramatical del substantiu *cadarnera* o *cadenera*.
 - CONILL: 1 (p. 145).
 - LLEBRE: 1 (p. 145).
 - LLORO, el: 1 (p. 223).
 - POLLA: 1 (p. 145).
 - SAPO: 1 (p. 145).
 - TARANYANES: 1 (p. 150), és a dir, *teranyines*.
10. D'aliments o d'objectes relacionats amb la cuina.
- BUNYOL: 1 (p. 145).
 - CASSOLA: 2 (p. 246). El propi autor, a la nota 7 de la pàgina esmentada, indica que es tracta d'un malnom de dona però que també potser d'home.
 - COCA PINTADA: 1 (p. 159). Relacionat amb una espècie de coca molt semblant a la bamba (feta, doncs, de farina, sucre, oli i ous), que té la peculiaritat de presentar divisions rectangulars per tot (*DCVB*). El context de la cobla on apareix no permet saber si s'aplica a un home o a una dona; en qualsevol cas, sembla fora de tot dubte que es refereix a un personatge marginal.
 - COQUETA: 1 (p. 187). Malnom masculí aplicat, molt versemblantment, a una persona molt feble i pobra d'esperit, segons permet deduir el context de la cobla on apareix.
 - OU: 1 (p. 170). Tot i que també podria relacionar-se amb la denominació col·loquial dels testicles: «*Toni Ou*».
 - XIRIVIA, la: 1 (p. 157), «*Maria la xirivia*».
11. D'objectes o elements diversos.
- GUITARRÓ: 1 (p. 145).
 - ESCAMPILLA: 1 (p. 159). Relacionat amb una espècie de bastó que servia per jugar a un joc homònim.
 - PALLOC: 1 (p. 132), «el cabecilla *Palloc*». Referit, segons l'autor (nota 19 de la pàg. esmentada), al «cap d'una partida [=grup polític] republicana que rondava per les muntanyes del país i, en un tiroteig que tingué la tropa, fon mort, any 1873». Etimològicament es podria relacionar amb el substantiu homònim que designa les fulles de panolla de dacsa o un conjunt de fruites o d'altres coses que es pot agarrar amb la mà (*DCVB*).
 - PENYA, una: 1 (p. 145). Acreditat com a malnom a la nota 28 de la pàg. esmentada.
 - PINTA, la senyora: 2 (pp. 212-213). Aplicat, metonímicament, a un personatge de conteralla que solia dur-ne una, de pinta, al cap.
 - XOLES: 1 (p. 165). Potser relacionable amb *xolles*, plural de *xolla*, sense palatalització. Es tracta d'una varietat de presseguer, tot just un dels arbres fruitals que més abunda a Callosa d'En Sarrià. També cabria relacionar-lo amb el substantiu homònim derivat del verb *xollar*, o siga, tallar arran el pèl o la llana. D'aquesta darrera accepció el *DCVB* registra un ús acreditat al País Valencià equivalent a «seny» o «enteniment»: «*Que poca xolla tens, xiqueta*».
12. Altres.
- MIXANA: 1 (p. 160). Malnom d'un dels tres bandolers que, segons l'autor (nota 48 de la pàg. esmentada), mataren dues àvies i el seu gat. No sé si, a partir d'ací, es podria establir una relació amb el mot *mix* emprat col·loquialment per designar els gats.

- PARRAO, el tio: 1 (p. 161). Participi castellà del verb *parrar*, amb pèrdua de la *d* intervocàlica en posició postònica. Literalment significa estendre molt les branques un arbre o un vegetal, tal i com ho fan les parres. Tanmateix potser que, en aquest cas concret, tinga més relació amb el significat metonímic d'«ebri» o «borratxo».
- TAPUT, el: 1 (p. 137). ¿De significat equivalent a *tapussat* (=callat, reservat), procedent de *tapussar* i, en darrera instància, derivat de *tapar*?

II. TOPÒNIMS

1. D'accidents geogràfics.

a) Muntanyes, serres, colls, ports i coves.

- ALMÈDIA, serra de l': 2 (pp. 145 i 248). És la muntanya de la Marina Baixa que es troba entre les valls de Callosa i de Guadalest, el pic dominant de la qual està situat a Callosa. El mot deriva de l'àrab *al-maida* = taula, en clara al·lusió a la tipologia morfològica d'aquesta serra.
- BÈRNIA, serra de: 2 (pp. 159 i 167). Serra que s'estén des de Calp a Benissa fins a Bolulla, més amunt de Callosa. El *DCVB* acredita l'existència d'un país homònim, Hibernia (=Irlanda) o Alvèrnia, d'etimologia discutida i no resolta; així mateix constata l'existència d'un llinatge homònim a diverses viles, com Carlet, Ondara, Tortosa...
- GELÀ [=GELÀ, =GELADA], serra: 1 (p. 167). Situada a la Marina Baixa entre l'Alfàs del Pi i Benidorm. La denominació deriva, necessàriament, d'una al·lusió a les baixes temperatures de la zona en relació al clima tan benigne de la contornada.
- IGUAL, portet: 1 (p. 215). Situat al terme de Confrides segons indica el text que acredita la referència. Apareix registrat com a «Huerta» al llibre de J. L. ROMÁN DEL CERRO i M. DE EPALZA, *Toponimia mayor y menor de la provincia de Alicante. Listado por municipios*, Alicante, 1983, p. 131 (les referències successives a aquesta obra les faré mitjançant la fórmula abreviada *Toponimia*).
- PINTA, cova de la: 4 (pp. 212 i 214). Situada, segons Salvà, a 1 km. al ponent de Callosa. L'autor la descriu com a plena d'estalactites, cosa que, metafòricament, podria explicar-nos el nom. No obstant, a partir de la conteralla on es constata, el nom hauria de posar-se en relació amb la senyora Pinta, la legendària dona que l'habitava, dita així per portar sempre al cap l'objecte homònim. A *Toponimia* apareix registrada com a «Cova Pinta», p. 105.
- RATES, coll de: 2 (pp. 128 i 129). Depressió que separa la Marina Alta (termes de Parcent i Alcanalí) de la Marina Baixa (terme de Tàrbena), situada entre la serra del Carrascar de Parcent i del Ferrer, per on passa la carretera de Benidorm a Gandia per Pego. Potser el nom guarda relació amb els mamífers rosegadors homònims que haurien pogut abundar a la zona.
- SEGÀRIA, la: 1 (p. 105). Serra del terme de Benimeli (Marina Alta), que separa el marquesat de Dénia de la vall de Pego (*Gran Enciclopèdia Catalana*, s.v., «SEGÀRRIA»; successivament *GEC*): «En Benimeli, el raïm / que el trauen de la Segària». La referència concreta dels versos citats exclou la possibilitat que es tracte de la muntanya homònima del terme de Ràfol d'Almúnia (*DCVB*) o, fins i tot, de la partida *Segarra* registrada a *Toponimia*, p. 107, dins de Callosa.
- VAQUER, lloma de: 1 (p. 175). Apareix en una cobla de Tàrbena i, per tant, deu tractar-se de la «Llomet de Vaquer» registrada a *Toponimia*, p. 271. Quant a «Vaquer», sembla tractar-se d'un cognom.

b) Rius.

- ALGAR: 6 (pp. 131, 139, 150, 157, 158 i 162). De l'àrab *al-gár* = «la cova» (*DCVB*). El riu pren el nom d'un despoblat homònim del terme de Callosa, situat al vessant occidental de la serra de Bèrnia; el lloc, esmentat ja el 1248, era de població morisca (*GEC*).
- GUADALEST: 1 (p. 131). De l'àrab *uadī* = «riu», i de l'íber *last*, que significa, així mateix, «riu»: «el riu del riu», per tant.

c) Fonts.

- FORT, fonteta del: 1 (p. 159). Ha de referir-se a alguna font situada al Fort de la serra de Bèrnia, en el terme de Callosa, al límit amb Altea (*vid.* Jaume PASTOR FLUIXÀ i Júlia CAMPÓN GONZALVO, *Papers del Fort de Bèrnia*, Alacant, 1986).
- MAJOR, font: 2 (p. 212).
- PARÀ [=PARÀ, =PARADA]: 2 (pp. 131 i 157). Sens dubte per trobar-se prop d'una parada o bancal, és a dir, una porció plana de terra dedicada al conreu d'hortalisses o de llegums, separada d'altres per un solc, com la defineix el *DCVB*; això explica el vers «Bon fesols fa la Parà».
- POTRIES, font de: 1 (p. 165). Deu referir-se a una font de la població homònima de la Safor i no pas a cap de Callosa, segons permet deduir el context de la cobla on apareix la referència, dedicada per complet a esmentar topònims aliens a Callosa. Per altra banda tampoc apareix registrada a l'apartat dedicat a Callosa en *Toponimia*.

d) Barrancs.

- AIGUA, de l': 1 (p. 219). Per la conteralla on apareix sabem que es troba fora de Callosa, en direcció a València.
- ANGUILLES, d': 1 (p. 145). Potser prenga el nom del peix homònim.
- BARRANQUET, el: 3 (p. 216). Acreditat a *Toponimia*, p. 104.
- BATALLA, de la: 1 (p. 122). De la cobla on apareix acreditat es dedueix que no es troba a Callosa, sinó «entre Castalla i Onil», i molt probablement en el terme de Castalla, atès que, segons indica l'autor (nota 9 de la pàg. esmentada), el rei Ferran VII va ordenar fer la Creu de Castalla per commemorar la victòria espanyola contra els francesos en la batalla que tingué llos al barranc de referència. A *Toponimia* no apareix registrat, si més no amb aquesta denominació, ni a Castalla ni a Onil ni, per suposat, a Callosa.

e) Basses.

- PEIXETS, bassa dels: 1 (p. 212). Així denominada, segons afirma el propi autor, perquè n'hi havien molts, de peixos. Tot i que aquest topònim es troba acreditat dins una conteralla, sembla tenir una existència real segons confirma *Toponimia* (p. 104), on apareix una «Bassa els Peixets».

2. D'espais rurals.

a) Bancals.

- ROIG: 1 (p. 159). Situat a la serra de Bèrnia, segons el propi autor indica (nota 46 de la pàg. cit.) i, possiblement, denominat així per la tonalitat cromàtica de la seua terra. Com a tal no apareix a *Toponimia*.

b) Eres.

- CREU, de la: 1 (p. 46). Probablement per haver-hi o molt prop alguna creu. Per altra banda, a *Toponimia* apareix registrada una partida amb aquesta mateixa denominació (*cf.* pàg. 105).

- DOS ERES, les: 1 (p. 128). Potser perquè n'haurien dues molt apropades. No apareix a *Toponimia*.

c) Camins.

- ALGAR, d': 1 (p. 211). Pren el nom del riu i de la partida homònima.
- CALVARI: 3 (pp. 59, 211 i 248). Situat, segons Salvà, a la serra de l'Almèdia i denominat així per ser la ruta on es resaven les estacions de la passió de Jesucrist durant les celebracions religioses de la Setmana Santa.

3. De partides i de barriades.

- ALGAR, partida d': 2 (pp. 160 i 161). Pren el nom del riu homònim.
- ALGOLEXA [=ALGOLEJA] ELS PEREROS: 1 (p. 159). L'autor (en la nota 45 de la pàg. cit.) la defineix com a «Partida de terra vora el riu Algar, en Callosa». Etimològicament prové de l'àrab *al-walaḡa*, substantiu comú emprat per a designar terres planes o llocs situats a la vora dels rius o, més específicament, en les zones delimitades pels meandres d'aquestes. Es tracta, doncs, de terres fèrtils, aptes per als cultius i per a la vegetació (vid. Elías TERÉS, «Al-Walaḡa, topónimo àrabe», *Al-Andalus*, XXXIII: 2 [1968], pp. 291-309; i J. COROMINES, *DECat*, s.v.).
- ALMASSAROF: 1 (p. 165). Afirma Salvà (nota 56, pàg. cit.) que és una partida de terra del terme de Xaló, on havia un poblet de moros al segle XIV. Etimològicament es pot posar en relació amb l'àrab *al-masrūb* «el camí» —dec la informació a la doctora Maria Jesús Rubiera—. En *Toponimia* apareix esmentada com a *Almazarof*, «poblado» (p. 179).
- BARCELONETA: 1 (p. 206). Segons l'autor ens informa, és una «partida prop del proble»; rebria el nom per algu tipus de relació analògica amb la barrida homònima de Barcelona o, fins i tot, amb aquesta mateixa ciutat. A *Toponimia* és registrada com a barriada (cf. p. 104).
- FARINES: 1 (p. 145). Registrada com a partida a *Toponimia*, p. 105. Potser relacionable amb algun molí fariner existent a la zona.
- GORREA, costera de: 1 (p. 211). Igualment registrada a *Toponimia* com a partida (pàg. 106).
- MARXIQUIVIR/MARXILQUIVIR [=MARGEQUIVIR]: 3 (pp. 157, 178 i 202). Nom d'una partida situada a l'est de Callosa (cf. Salvà, *La villa de Callosa d'En Sarrià*, II, Alicante, 1950, pp. 47 i 48; en aquesta obra la transcripció és sempre *Marxaquivir*). Probablement deriva, des d'un punt de vista etimològic, de *marge* (del llatí *marginē*), per una banda, i de l'àrab *kabir* (=gran), per l'altra; és a dir, «el marge gran». A *Toponimia* apareix com *El Marchequevir* (p. 106), identificat amb la partida moderna de *La Inca*, onomàsticament relacionable amb la planta liliàcea homònima.
- ESPELETA: 1 (p. 160). Partida del terme de Castells, segons explica Salvà a la nota 48 de la pàg. cit. Segurament és la mateixa que apareix registrada a *Toponimia* com a «La Espelda». Potser s'haja de posar en relació, etimològicament, amb *espelta* (del llatí *spelta*): planta gramínia, blat de baixa qualitat (cf. *DCVB* i *GEC*, s. v.).
- MASSALATAVA: 1 (p. 145). ¿Possible derivat o compost a partir de l'àrab *manzal* = «hostal»?
- MOSMAI, partida rural de: 4 (pp. 139, 260:2 i 262). Situada, segons Salvà (*La villa de Callosa*... cit., p. 47) «a unos 4 kms. de la villa». El *DCVB* la descriu com a «llogaret del terme d'Altea i santuari prop de Callosa d'En Sarrià». Per la seua banda, la *GEC* dona aquesta definició: «Masia, partida (en part al terme d'Altea) i església (sant

- Llorenç) del municipi de Callosa d'En Sarrià». Acreditat a *Toponimia*, p. 106.
- POBLE DALT/DE DALT: 1 (p. 153). Apareix en una cobla de Tàrbena. Possible al·lusió a una de les zones en què es dividiria el poble.
 - RACÓ DELS ANIBITS: 2 (p. 159). L'autor (nota 46, pàg. cit.) el defineix com a punt del terme de Callosa, molt barrancós, a dues hores del poble, i com apartida de terra de la serra de Bèrnia pròxima a la «Fonteta del Fort» i al «Bancal Roig» esmentats *supra*. A *Toponimia*, p. 104, és registrat com «Els Ambits».
 - RENYINOSA, la: 1 (p. 227). A *Toponimia*, pàg. 107, apareix *Renyinyosa*, identificada, alhora, amb la partida *Gallinera* (*ibid.*, p. 105). El mot pot relacionar-se amb *renyina*, és a dir, resina de pi.
 - RIBERA, la: 1 (p. 121). Terrenys pròxims a un riu.
 - RIU, el: 1 (p. 164). Partida de terra (Salvà, nota 54, pàg. cit.) que pren el nom de la seua proximitat al riu —segurament— Algar.
 - SACANYAR: 1 (p. 172). Salvà la descriu (nota 63, pàg. cit.) com a «partida de terra del terme de Bolulla». No apareix a *Toponimia*, on, en canvi, sí que és registrat «El Secanet», al qual s'escau la definició de tros de terra de secà que dona el *DCVB* per al nom comú homònim. El mateix *DCVB* atestigua *Sacanyet* com a llinatge de Castelló de la Plana i com a barranc que afluïx al riu Palància. Per la seua banda, la *GEC* acredita un municipi del mateix nom de l'Alt Palància en terreny mot muntanyós i accidentat.
 - SERRETA, la: 3 (pp. 53 i 91:2). Zona alta de Callosa —«carrer Nou per amunt»—, on, segons sembla deduir-se del text, vivien el pobres. A *Toponimia* és registrada com a barriada (pàg. 107).
 - XINES [GINES, erròniament, per ultracorrecció]: 2 (pp. 171 i 180). El *DCVB* l'atestigua com a llogaret del Castell de Guadalest.

4. De carrers i places.

a) Carrers.

- AURORA, de l': 1 (p. 262). Per ser els seus habitants els que organitzaven la festa de la Divina Aurora o Rosari de l'Aurora, que es celebrava el darrer diumenge de setembre.
- COSTERA, cantó de la: 1 (p. 227).
- FONT, de la: 1 (p. 255).
- GORREA, costera de: 1 (p. 211). Per conduir a la partida homònima registrada a *Toponimia*, p. 106.
- LAURETA, costera o carrer de: 1 (p. 263). Relacionat amb alguna Laura popular que hi viuria.
- MAJOR: 7 (pp. 47, 76, 127, 249, 255, 256 i 263).
- MANGUETA, de la: 1 (p. 249).
- PILLO, cantó del: 1 (p. 70).
- PORTAL, lo: 1 (p. 263).
- PRESÓ, costera de la: 2 (pp. 227 i 249).
- RUNA, de la: 3 (pp. 249, 255 i 256).
- SANTA BÀRBARA: 1 (p. 263).
- SANT VICENT, de: 2 (pp. 164 i 263).
- SELLESOS, de: 1 (p. 263). Relacionat amb alguna família de cognom Sellés que hi habitaria.

b) Places.

- CALLOSA, de: 1 (p. 277).
- CONVENT, del: 6 (pp. 51, 66, 72,226 i 256:2).
- ESGLÉSIA, de l': (p. 288).
- MOROS, placeta dels: 1 (p. 262).
- PLAÇA, la: 5 (pp. 255, 256:2, 262 i 263).

5. De construccions civils, militars i religioses.

a) Civils.

- BENEFICÈNCIA, la: 1 (p. 130).
- CINE MODERNO: 1 (p. 226).
- HOSPITAL: 3 (pp. 240, 263 i 264).
- LONXA [=LLOTJA]: 7 (pp. 65, 77, 80, 106, 129, 223 i 239).
- MOLI NOU: 1 (p. 162).
- POADOR [=POUADOR]: (pp. 134, 214, 227, 250, 255, 259 i 260).
- PÒSIT: 1 (p. 258).

b) Militars.

- FORT DE LO: 1 (p. 174).

c) Religioses.

- CREU DE CASTALLA: 1 (p. 122).
- CREUETA DE BOLULLA: 1 (p. 70).
- ERMITA, l': 1 (p. 263).
- ESGLÉSIA DEL CONVENT: 3 (pp. 256:2 i 257).

III. CONCLUSIÓ

La miscel·lània folklòrica seleccionada com a font del present buidatge constitueix una eina valuosa per a l'estudi onomàstic, tal i com es desprén de la remarcable quantitat de malnoms (54) i de topònims callosins (73) que hem pogut trobar-hi.

Quant als malnoms, i des d'un punt de vista quantitatiu, ocupen un primer lloc els que fan referència al llinatge de les persones (9), seguits pels que estableixen una relació metafòrica amb diversos animals (7), pels que al·ludeixen als defectes de les persones (6) i pels que es relacionen, metafòricament o metonímica, amb aliments o objectes de cuina (6) i amb objectes diversos (6), pels que fan referència als oficis (5), pels que indiquen el lloc de naixença o de residència habitual (3) i les qualitats de les persones (3), per cloure amb els que es relacionen amb el món de la religió (3), las graduacions militars (2) o els títols nobiliaris (1).

Quant als topònims, 19 corresponen a accidents geogràfics diversos (8 a muntanyes, serres, colls, ports o coves; 2 a rius; 4 a fonts; 4 a barrancs i 1 a basses naturals), 5 a espais rurals (1 a bancals, 2 a eres, i 2 a camins), 18 a partides o barriades —l'apartat, sens dubte, més important—, 19 a carrers i a places i, per últim, 12 a construccions de caràcter civil, militar o religiós.

Quant a la tipologia semàntica dels malnoms, basada sempre, òbviament, en relacions metafòriques o metonímiques, al costat d'aquells que tenen característiques ben corrents, en trobem d'altres més peculiars com ara *Massarofa*, *Gartxol*, *Cadarnero*, *Coca pintada*, *Xoles* o *Mixana*, el vertader significat d'alguns dels quals ara com ara se'ns escapa i requereix de l'atenció dels experts.

Pel que toca als topònims convé assenyalar com, al costat d'una porció considerable que no presenten massa problemes de comprensió per la seua obvietat (*serra Gelada*, *barranc de l'Aigua*,

font Major, bancal Roig...), n'apareixen d'altres que encara esperen la proposta de solucions satisfactòries (*costera de Gorrea, partida de Mosmai, partida de Massalatava, Racó dels Anfbits, Gines...*).

L'inventari queda fet i els interrogants més notables apuntats. L'estudiós de l'onomàstica té, doncs, al seu abast un material d'estudi classificat, al qual pot aplicar les eines de treball pertinents i extreure'n conclusions. La meua aportació no podia —ni volia— ser altra.